Stuk **1027** (2006-2007) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

1 december 2006

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Jan Laurys, Chokri Mahassine en Joris Vandenbroucke, mevrouw Annick De Ridder en de heer Jan Peumans –

houdende wijziging van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt stelt drie doelstellingen voorop:

– de omzetting van de Europese richtlijnen d.d. 29 juni 2000 (zogenaamde Rasrichtlijn 2000/43) en d.d. 27 november 2000 (Kaderrichtlijn 2000/78 inzake arbeid en beroep) in intern recht;

– de vormgeving van de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid als werkgever in het kader van antidiscriminatie- en diversiteitsbeleid;

– het stimuleren van ondernemingen om over te gaan tot een antidiscriminatie- en diversiteitsbeleid via een aanpak gebaseerd op positieve incentives.

De uitvoering van het decreet heeft vorm gekregen via:

– het besluit van 30 januari 2004 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt wat betreft de beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling;

– het besluit van 24 december 2004 van de Vlaamse Regering houdende maatregelen ter bevordering en ondersteuning van het gelijkekansen- en diversiteitsbeleid in de Vlaamse administratie;

– de (jaarlijkse) besluiten van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de subsidievoorwaarden m.b.t. de jaarlijkse VESOC-actieplannen inzake evenredige arbeidsdeelname en diversiteit.

De werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap (46%), allochtonen (35%, niet-EU15) en ouderen (42%) kent weinig of geen positieve evolutie en situeert zich ver onder het Vlaamse gemiddelde (63%). De maatregelen, ter bevordering van gelijke behandeling en evenredige participatie op de arbeidsmarkt moeten dan ook verbreed worden ingezet.

Om het beleid inzake gelijke behandeling en evenredige participatie te versterken wordt daarom het instrument van streefcijfers ingevoerd.

Dit voorstel van decreet beoogt tevens een juridische verfijning van het decreet houdende evenredige participatie door enerzijds het decreet beter af te stemmen op de definities opgelegd door de Europese antidiscriminatierichtlijnen. Anderzijds beoogt het voorstel van decreet de decretale basis voor sommige bepalingen uit de uitvoeringsbesluiten te verduidelijken.

Voor wat de toegelaten uitzondering op discriminatie betreft, wordt het decreet in overeenstemming gebracht met de formulering van de richtlijn 2000/78, (zie verder de bespreking bij de artikelen 3 en 4) inz. met het artikel 4 van de richtlijn, dat luidt als volgt:

"1. Niettegenstaande artikel 2, leden 1 en 2, kunnen de lidstaten bepalen dat een verschil in behandeling dat op een kenmerk in verband met een van de in artikel 1 genoemde gronden berust, geen discriminatie vormt, indien een dergelijk kenmerk, vanwege de aard van de betrokken specifieke beroepsactiviteiten of de context waarin deze worden uitgevoerd, een wezenlijke en bepalende beroepsvereiste vormt, mits het doel legitiem en het vereiste evenredig aan dat doel is.

2. De lidstaten kunnen op het moment van vaststelling van deze richtlijn bestaande nationale wetgeving handhaven of voorzien in toekomstige wetgeving waarin op de datum van vaststelling van deze richtlijn bestaande nationale praktijken worden opgenomen, die bepaalt, dat in het geval van kerken en andere publieke of particuliere organisaties, waarvan de grondslag op godsdienst of overtuiging is gebaseerd, voor wat betreft de beroepsactiviteiten van deze organisaties een verschil in behandeling gebaseerd op godsdienst of overtuiging van een persoon geen discriminatie vormt indien vanwege de aard van de activiteiten of de context waarin deze worden uitgeoefend de godsdienst of overtuiging een wezenlijke, legitieme en gerechtvaardigde beroepsvereiste vormt gezien de grondslag van de organisatie. Dit verschil in behandeling wordt toegepast met inachtneming van de grondwettelijke bepalingen en beginselen van de lidstaten en van de algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht, en mag geen op een andere grond gebaseerde discriminatie rechtvaardigen.

3. Mits de bepalingen van deze richtlijn voor het overige worden geëerbiedigd, laat deze richtlijn derhalve het recht van kerken en andere publieke of particuliere organisaties waarvan de grondslag op godsdienst of overtuiging is gebaseerd, onverlet om, handelend in overeenstemming met de nationale grondwettelijke en wettelijke bepalingen, van personen die voor hen werkzaam zijn, een houding van goede trouw en loy-

aliteit aan de grondslag van de organisatie te verlangen.”.

Ten slotte wordt de lijst van discriminatiegronden in het zogenaamde Inspectiedecreet van 30 april 2004 afgestemd op de wijzigingen in het decreet evenredige participatie.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Het toepassingsgebied van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt behelst het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid, zijnde het geheel van Vlaamse bevoegdheden m.b.t. de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding, de loopbaanbegeleiding en de arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest, respectievelijk de Vlaamse Gemeenschap. Voor wat betreft het Vlaamse overheids- en onderwijspersoneel, is dit inclusief de arbeidsvoorwaarden. Het decreet regelt aldus zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden.

Artikel 2

Dit artikel heeft betrekking op de wijzigingen in artikel 2 van het decreet evenredige participatie op de arbeidsmarkt.

In punten 8°, 9° en 11° van artikel 2 van het decreet wordt de lijst van discriminatiegronden herleid tot deze die door de EU-richtlijnen worden opgelegd. De Europese Commissie heeft de lidstaten er herhaaldelijk op gewezen dat voor een correcte omzetting van de anti-discriminatierichtlijnen de definities van directe en indirecte discriminatie zorgvuldig moeten overgenomen worden in intern recht. In het bijzonder wordt benadrukt dat de lidstaten gehouden zijn om de discriminatiegronden opgelegd door de EU-richtlijnen nauwgezet over te nemen.

De lijst van discriminatiegronden werd overgenomen uit de federale Antidiscriminatiewet van 25 februari 2003. In zijn arrest van 6 oktober 2004 heeft het Arbitragehof deze lijst vernietigd omdat een limitatieve lijst van gronden niet strookt met de algemene doelstelling van de Antidiscriminatiewet om elke vorm van discriminatie te bestrijden.

Uit het arrest van het Arbitragehof mag niet worden afgeleid dat elke limitatieve lijst van discriminatiegronden per definitie ongrondwettelijk is. De wetgever mag om specifieke doelstellingen te realiseren voorrang geven aan bepaalde discriminatiegronden. Als deze keuze maar objectief en redelijk gerechtvaardigd is.

Het decreet evenredige participatie heeft als specifieke doelstelling het bestrijden van directe en indirecte discriminatie op de arbeidsmarkt ter uitvoering van de EU-richtlijnen over dit thema.

De non-discriminatierichtlijnen hebben betrekking op volgende discriminatiegronden:

– geslacht (richtlijn 2002/73);

– ras of etnische afstamming (richtlijn 2000/43);

– godsdienst of overtuiging (richtlijn 2000/78);

– handicap (richtlijn 2000/78);

– leeftijd (richtlijn 2000/78);

– seksuele geaardheid (richtlijn 2000/78).

De lijst van discriminatiegronden in het decreet wordt hierop afgestemd.

In punt 9° van artikel 2 wordt de definitie van indirecte discriminatie aangepast.

Volgens het decreet is er maar sprake van indirecte discriminatie wanneer personen effectief benadeeld worden. Deze formulering is overgenomen uit de Nederlandstalige versie van de Ras- en Kaderrichtlijn. In anderstalige versies van deze richtlijnen is de definitie echter minder restrictief. Het volstaat dat een ogenschijnlijk neutrale maatstaf “would put persons of a racial or ethnic origin at a particular disadvantage compared with other persons/ est susceptible d’entraîner un désavantage particulier/ in besonderer Weise benachteiligen können”. Het risico op benadeling volstaat. In die zin wordt het woord “benadeeld” in de definitie van indirecte discriminatie vervangen door de woorden “kan benadelen”.

Het begrip streefcijfers wordt toegevoegd aan de lijst van definities. Het instrument van streefcijfers wordt aangewend om te komen tot sterkere en duidelij-

kere engagementen inzake evenredige participatie en gelijke behandeling.

Artikel 3

Analoog met de aanpassing van artikel 2 wordt de lijst met discriminatiegronden in artikel 5, §2, van 1° t.e.m. 12 van het decreet evenredige participatie herleid tot de gronden opgelegd door de antidiscriminatierichtlijnen.

Na §4, wordt een paragraaf 4bis ingevoegd waarin streefcijfers als instrument om het beleid inzake evenredige participatie en gelijke behandeling te realiseren, worden vermeld.

Een §6 wordt toegevoegd waarin wordt gesteld dat het decreet de bescherming en de uitoefening van de in de Grondwet en in de internationale mensenrechtenconventies opgenomen fundamentele rechten en vrijheden respecteert.

Artikel 4

De formulering van artikel 6 van het decreet evenredige participatie betreffende de toegelaten uitzondering op directe discriminatie wordt beter afgestemd op de formulering van de richtlijn 2000/78. Het begrip 'wezenlijke en bepalende beroepsvereiste' wordt overgenomen uit de richtlijn alsook de plicht tot rechtvaardiging (legitiem doel en evenredig middel).

Artikel 5

In artikel 7, §1, van het decreet wordt de inhoud van het actieplan en het voortgangsrapport nader gepreciseerd.

Artikel 6

In artikel 8 wordt het toepassingsgebied van het ondersteuningsmechanisme voor een bedrijfsbeleid inzake evenredige participatie en gelijke behandeling verruimd. Voor acties en projecten die een gelijke behandeling en evenredige participatie van kansengroepen bevorderen, kunnen o.a. de volgende organisaties worden ondersteund: sociale partners, eigen organisaties van kansengroepen, opleidingsinstellingen, consultants, organisaties op de arbeidsmarkt, lokale besturen, zoals de gemeenten, de OCMW's, de districten, de provincies, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, zoals bepaald in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking, en de regionale samenwerkingsverbanden, zoals bepaald in het decreet van 7 mei 2004 betreffende het statuut, de werking, de taken en de bevoegdheden van de erkende regionale samenwerkingsverbanden, de sociaal-economische raden van de regio en de regionale sociaal-economische overlegcomités. Vandaar dat in artikel 8 de ondernemingen of sectoren worden uitgebreid met instellingen, arbeidsorganisaties en lokale besturen.

Artikel 7

Gelet op het wettigheidbeginsel in strafzaken wordt in artikel 11 verduidelijkt dat de strafbaarstelling betrekking heeft op directe discriminatie. Tevens wordt de lijst van discriminatiegronden herleid, analoog aan de aanpassingen van artikel 2 van het decreet. De strafmaat wordt afgestemd op de gangbare strafmaat (correctionele straf) voor strafrechtelijke non-discriminatie-inbreuken.

Artikel 8

In artikel 17 van het decreet wordt de lijst van discriminatiegronden herleid, analoog aan de aanpassingen van artikel 2 van het decreet. Tegelijkertijd worden de administratieve sancties in overeenstemming gebracht met wat is bepaald in artikel 13, 6°, van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht.

Artikel 9

In artikel 13, 6°, van het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht wordt de lijst van discriminatiegronden herleid, analoog aan de aanpassingen van artikel 2 van het decreet evenredige participatie.

Jan LAURYS

Chokri MAHASSINE

Joris VANDENBROUCKE

Annick DE RIDDER

Jan PEUMANS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 2 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 8° wordt vervangen door wat volgt:

"8° directe discriminatie: wanneer iemand op grond van geslacht, een zogenaamd ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, ongunstiger wordt behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld;";

2° punt 9° wordt vervangen door wat volgt:

"9° indirecte discriminatie: wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een bepaald geslacht, een zogenaamd ras, een bepaalde etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen, tenzij die bepaling, maatstaf of handelswijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn;";

3° in punt 11° worden de woorden "geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap" vervangen door de woorden "geslacht, een zogenaamd ras, etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid";

4° een punt 15° wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

" 15° streefcijfers: cijfers inzake de evenredige participatie van de kansengroepen die in een bepaalde tijd betracht worden;".

Artikel 3

In artikel 5 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 2, eerste lid, in de punten 1° tot en met 12° worden de woorden "geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap" telkens vervangen door de woorden "geslacht, een zogenaamd ras, etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid;";

2° een §4bis wordt ingevoegd, die luidt als volgt:

"§4bis Om de evenredige participatie en gelijke behandeling te realiseren, wordt gewerkt met streefcijfers. Die streefcijfers worden bepaald door de Vlaamse Regering na advies van de SERV.";

3° een §6 wordt ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6 Dit decreet doet geen afbreuk aan de bescherming en de uitoefening van de in de Grondwet en in de internationale mensenrechtenconventies opgenomen fundamentele rechten en vrijheden.".

Artikel 4

Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Artikel 6

Een verschil in behandeling inzake de toegangs-, arbeids- en ontslagvoorwaarden van een betrekking of een beroepsactiviteit dat berust op een kenmerk in verband met een van de in artikel 2, 8°, en 2, 9°, genoemde gronden, vormt geen discriminatie, indien

een dergelijk kenmerk, vanwege de aard van de betrokken activiteit of de context waarin deze worden uitgevoerd, een wezenlijke en bepalende beroepsvereiste vormt, mits het doel legitiem en het vereiste evenredig aan dat doel is.”.

Artikel 5

In artikel 7, §1, van hetzelfde decreet wordt tussen het eerste en tweede lid een nieuw lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Het voortgangsrapport en het actieplan bevatten minstens:

1° streefcijfers en de termijnen voor het behalen van die streefcijfers;

2° een kwantitatieve analyse van de vorderingen inzake de evenredige participatie van kansengroepen;

3° een kwalitatieve evaluatie van de inspanningen die zijn geleverd ter bevordering van een evenredige participatie van kansengroepen, met weergave van de knelpunten;

4° de acties ter bevordering van evenredige participatie.”.

Artikel 6

In artikel 8 worden de woorden “ondernemingen of sectoren” vervangen door de woorden “ondernemingen, sectoren, instellingen, arbeidsorganisaties of lokale besturen”.

Artikel 7

Artikel 11 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Artikel 11

Hij die bij de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding, de loopbaanbegeleiding of bij de arbeidsbemiddeling zoals omschreven in dit decreet zich schuldig maakt aan directe discriminatie wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van 50 EUR tot 1000 EUR of met een van die straffen alleen.”.

Artikel 8

Artikel 17 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Artikel 17

Aan eenieder die op de Vlaamse arbeidsmarkt discriminatie bedrijft jegens een persoon wegens zijn geslacht, een zogenaamd ras, etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid kan, voor zover de feiten ook voor strafvervolging vatbaar zijn en behoudens indien de discriminatie strafrechtelijk wordt vervolgd, een administratieve geldboete worden opgelegd van 200 tot 2000 euro. Deze bedragen zijn ook van toepassing op de werkgever of intermediaire organisatie die niet binnen de door het gerecht vastgestelde termijn gevolg geeft aan het op basis van artikel 15 vastgestelde gerechtelijke bevel een einde te stellen aan een discriminerende toestand. De administratieve geldboete wordt opgelegd door de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaar of ambtenaren.”.

Artikel 9

In artikel 13, 6°, van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht, worden de woorden “geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap” vervangen door de woorden “geslacht, een zogenaamd ras, etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid”.

Jan LAURYS

Chokri MAHASSINE

Joris VANDENBROUCKE

Annick DE RIDDER

Jan PEUMANS